АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ
Факультет економіки, соціальних технологій та туризму

Кафедра соціально-трудових відносин та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії,
ректор АПСВТ

Віктор СУХОМЛИН

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

(замість єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ))
для осіб, які мають право на спеціальні умови участі у конкурсному відборі
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі НРК6, НРК7
зі спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»
галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджена на засіданні кафедри соціально-трудових відносин та соціальної роботи АПСВТ
протокол № 9 від 22 квітня 2026 р.

Затверджена рішенням Приймальної комісії Академії праці, соціальних відносин і туризму,
протокол № 6 від 28.05. .2026 р.

Схвалена на засіданні Вченої ради Академії праці, соціальних відносин і туризму,
протокол № 6 від 26.05 2026 р.

Київ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Програму фахового іспиту (замість єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ)) для осіб, які мають право на спеціальні умови участі у конкурсному відборі (далі – Програма), розроблено профільною комісією для проведення вступних випробувань АПСВТ відповідно до чинних:

Закону України «Про освіту»;

Закону України «Про вищу освіту»;

Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України №373 від 26.02.2026 р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.03.2026 за № 374/45768 (далі – Порядок прийому 2026);

Правил прийому на навчання до Академії праці, соціальних відносин і туризму у 2026 році у редакції, затвердженій рішенням Вченої ради АПСВТ від 07.04.2026 р. протокол №7 (далі – Правила прийому до АПСВТ 2026);

наказу Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 № 156 «Про затвердження Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування»;

Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 №156.

2. У цій Програмі терміни вжито в таких значеннях:

програма фахового іспиту (замість єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ)) – локальний нормативний документ АПСВТ, розроблений відповідно до Порядку прийому 2026 та Правил прийому до АПСВТ 2026, що визначає нормативні, організаційні, змістові та процедурні засади проведення фахового іспиту замість ЄФВВ для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра;

фаховий іспит - форма оцінювання в закладі вищої освіти, що передбачає оцінювання підготовленості вступника щодо здобутих раніше компетентностей та результатів навчання, необхідних для опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти;

фаховий іспит замість ЄФВВ (далі – фаховий іспит) - форма оцінювання в АПСВТ, що передбачає оцінювання підготовленості вступників, які користуються спеціальними умовами участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття вищої освіти з певного предметного тесту для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

3. Нормативні підстави проведення фахового іспиту в АПСВТ.

Фаховий іспит проводиться в АПСВТ відповідно до Порядку прийому 2026 та Правил прийому до АПСВТ 2026 для осіб, які мають право на спеціальні умови участі у конкурсному відборі під час вступу для здобуття ступеня магістра.

Фаховий іспит проводиться у випадках, коли відповідно до Порядку прийому 2026 вступникам надано право складати вступні випробування безпосередньо у закладі вищої освіти замість проходження єдиного фахового

вступного випробування, організованого Українським центром оцінювання якості освіти.

До складання фахового іспиту допускаються вступники, які належать до категорій осіб, визначених Порядком прийому 2026 та Правилами прийому АПСВТ 2026, і підтвердили право на спеціальні умови участі у конкурсному відборі документами, передбаченими чинним законодавством України.

Проведення фахового іспиту замість ЄФВВ забезпечує реалізацію передбачених законодавством спеціальних умов доступу до здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти із дотриманням принципів законності, рівності прав вступників, недискримінації, об'єктивності оцінювання та прозорості організації вступної кампанії.

4. Зміст Програми.

Зміст цієї Програми сформовано на основі Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 № 156 «Про затвердження Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування».

Відповідно до зазначеного, зміст Програми включає два змістові компоненти:

- *психологія*;
- *соціологія (соціальна робота)*.

Структура, тематичне наповнення та змістові розділи цієї Програми відповідають визначеним Міністерством освіти і науки України вимогам до предметного тесту ЄФВВ з психології та соціології та забезпечують комплексне оцінювання рівня фахової підготовки вступників для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування» галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Формування змісту Програми на основі офіційно затвердженої програми предметного тесту ЄФВВ забезпечує:

- відповідність фахового іспиту нормативним вимогам вступної кампанії 2026 року;
- дотримання єдиних підходів до оцінювання вступників;
- об'єктивність та прозорість оцінювання результатів вступного випробування;
- еквівалентність змістового наповнення фахового іспиту вступному випробуванню у формі ЄФВВ, що проводиться Українським центром оцінювання якості освіти.

Програма фахового іспиту не встановлює додаткових вимог до змісту підготовки вступників понад межі Програми предметного тесту з психології та соціології ЄФВВ, затвердженої Міністерством освіти і науки України.

5. Мета, форма та структура фахового іспиту в АПСВТ.

5.1. Фаховий іспит в АПСВТ проводиться з метою визначення рівня фахової підготовки вступників, ступеня сформованості їх теоретичних знань, практичних умінь, аналітичних здібностей та професійних компетентностей у сфері соціальної роботи та психології, необхідних для успішного здобуття

другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування» галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Фаховий іспит забезпечує перевірку готовності вступників до опанування освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі раніше здобутих компетентностей відповідно до вимог Порядку прийому 2026 та Правил прийому АПСВТ 2026.

5.2. Фаховий іспит проводиться у письмовій формі шляхом виконання тестових завдань.

5.3. Екзаменаційний білет містить 40 тестових завдань, кожне з яких передбачає вибір однієї правильної відповіді із чотирьох запропонованих варіантів. Зміст тестових завдань формується відповідно до Програми предметного тесту з управління та адміністрування ЄФВВ та охоплює змістові компоненти: психологія та соціологія.

Структура тестових завдань забезпечує комплексне оцінювання рівня фахової підготовки вступників, здатності до аналітичного мислення, застосування базових управлінських, маркетингових підходів, а також готовності до навчання за освітніми програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Тривалість складання фахового іспиту становить 120 хвилин.

Зразки оформлення екзаменаційних білетів наведено у додатках до цієї Програми (додаток А).

6. Критерії оцінювання результатів фахового іспиту.

6.1. Оцінювання результатів фахового іспиту здійснюється за кількістю правильних відповідей, наданих вступником під час виконання тестових завдань екзаменаційного білета.

6.2. Екзаменаційний білет містить 40 тестових завдань. За кожну правильну відповідь вступник отримує 3,5 тестового бала. За неправильну відповідь, ненадання відповіді або вибір більше одного варіанта відповіді на одне тестове завдання виставляється 0 тестових балів.

6.3. Максимальна кількість тестових балів, яку може отримати вступник за результатами фахового іспиту, становить 140 тестових балів.

6.4. Результат фахового іспиту (тестові бали) переводиться у шкалу 100-200 балів відповідно до Таблиці переведення тестових балів предметного тесту з психології та соціології ЄФВВ для вступу на здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7, затвердженої Міністерством освіти і науки України (додаток Б).

6.5. Мінімально допустимим результатом фахового іспиту є 35 тестових балів, що після переведення у шкалу 100-200 відповідає 100 балам. Вступник, який набрав менше 35 тестових балів, вважається таким, що не подолав мінімальний поріг успішного складання фахового іспиту, і не допускається до участі в конкурсному відборі за результатами цього вступного випробування.

6.6. Оцінювання результатів фахового іспиту здійснюється об'єктивно, за єдиними критеріями для всіх вступників, які складають фаховий іспит замість ЄФВВ, із дотриманням принципів рівності прав вступників, прозорості, недискримінації та неупередженості оцінювання.

6.7. Результат фахового іспиту фіксується в аркуші результатів вступного випробування та/або іншому документі, визначеному Правилами прийому до АПСВТ 2026 і рішеннями Приймальної комісії АПСВТ.

7. Порядок проведення фахового іспиту.

7.1. Організація та проведення фахового іспиту здійснюються Приймальною комісією АПСВТ та профільною комісією для проведення вступних випробувань АПСВТ відповідно до Порядку прийому 2026, Правил прийому АПСВТ 2026, Положення про Приймальну комісію АПСВТ та цієї Програми.

7.2. Фаховий іспит проводиться у строки, визначені Правилами прийому АПСВТ 2026 та розкладом вступних випробувань, затвердженим Приймальною комісією АПСВТ.

7.3. Допуск вступників до складання фахового іспиту здійснюється за умови пред'явлення:

документа, що посвідчує особу;

екзаменаційного листка (аркуша результатів вступних випробувань) або іншого документа, визначеного Правилами прийому 2026.

7.4. Вступники зобов'язані прибути до місця проведення фахового іспиту не пізніше часу, визначеного розкладом вступних випробувань та/або уповноваженими представниками Приймальної комісії АПСВТ.

7.5. Перед початком фахового іспиту уповноважені представники профільної комісії для проведення вступних випробувань АПСВТ проводять інструктаж вступників щодо порядку проведення фахового іспиту, правил заповнення бланків відповідей, тривалості виконання екзаменаційної роботи та порядку оформлення результатів вступного випробування.

7.6. Під час проведення фахового іспиту кожному вступнику видаються:

екзаменаційний білет;

бланк відповідей.

7.7. Виконання тестових завдань здійснюється вступником самостійно у межах часу, визначеного цією Програмою та рішеннями Приймальної комісії АПСВТ.

7.8. Після завершення встановленого часу проведення фахового іспиту вступник зобов'язаний припинити виконання екзаменаційної роботи та передати бланк відповідей уповноваженим представникам профільної комісії для проведення вступних випробувань АПСВТ.

7.9. Результати фахового іспиту оформлюються екзаменаційною відомістю, аркушем результатів вступних випробувань та іншими документами, передбаченими Правилами прийому АПСВТ 2026 та рішеннями Приймальної комісії АПСВТ.

7.10. Оприлюднення результатів фахового іспиту здійснюється у порядку та строки, визначені Правилами прийому АПСВТ 2026 та рішеннями Приймальної комісії АПСВТ.

8. Правила поведінки вступників та наслідки порушення порядку проведення фахового іспиту.

8.1. Під час проведення фахового іспиту вступники зобов'язані дотримуватися вимог Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році, Правил прийому до АПСВТ у 2026 році, цієї Програми, рішень Приймальної комісії АПСВТ та вказівок уповноважених представників комісій для проведення вступних випробувань АПСВТ.

8.2. Під час проведення фахового іспиту вступникам забороняється:

користуватися засобами електронного зв'язку, мобільними телефонами, смарт-годинниками, навушниками та іншими технічними пристроями приймання, передачі або збереження інформації;

користуватися друкованими, рукописними, електронними або іншими інформаційними матеріалами, не передбаченими рішенням Приймальної комісії АПСВТ;

спілкуватися з іншими вступниками під час виконання екзаменаційної роботи;

передавати або отримувати будь-які матеріали чи інформацію;

здійснювати фото-, аудіо- або відеофіксацію матеріалів вступного випробування;

самовільно залишати аудиторію без дозволу уповноважених представників комісії для проведення вступних випробувань АПСВТ.

8.3. У разі виявлення порушення вступником встановленого порядку проведення фахового іспиту, використання сторонніх джерел інформації, технічних засобів зв'язку або інших заборонених засобів і матеріалів уповноважені представники комісії для проведення вступних випробувань АПСВТ мають право припинити участь вступника у вступному випробуванні.

8.4. У випадках, передбачених пунктом 8.3 цієї Програми, стосовно вступника складається відповідний акт, який подається до Приймальної комісії АПСВТ для прийняття рішення відповідно до Правил прийому до АПСВТ у 2026 році.

8.5. Вступники, які були відсторонені від складання фахового іспиту у зв'язку з порушенням встановленого порядку його проведення, вважаються такими, що не склали вступне випробування, та до подальшої участі у конкурсному відборі за результатами цього вступного випробування не допускаються.

8.6. Вступники, які без поважних причин не з'явилися на фаховий іспит у визначений розкладом час, вважаються такими, що не з'явилися на вступне випробування, та до участі у конкурсному відборі за результатами цього вступного випробування не допускаються.

8.7. У разі виникнення повітряної тривоги або інших обставин, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану, проведення фахового іспиту здійснюється з урахуванням вимог законодавства України, рішень органів державної влади, Правил прийому АПСВТ 2026 та рішень Приймальної комісії АПСВТ щодо забезпечення безпеки учасників вступної кампанії.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Розділ 1. Основи психології та соціології

1.1 Психологія та соціологія у структурі сучасних наук.

1.1.1 Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.

1.1.2 Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.

1.1.3 Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні.

1.1.4 Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку.

1.1.5 Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві.

1.1.6 Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

1.1.7 Рівні соціологічного знання: загально-соціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.

1.2. Основні категорії психології та соціології.

1.2.1. Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.

1.2.2. Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».

1.2.3. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».

1.2.4. Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.

1.2.5 Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.

1.2.6. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».

1.2.7 Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

Розділ 2. Історія і теорія психології та соціології

2.1 Соціологічна та психологічна думка XIX ст.

2.1.1 Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.

2.1.2 Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.

2.1.3 Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.

2.1.4 Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.

2.2 Соціологічна та психологічна думка кінця XIX - початку XX ст.

2.2.1 Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортона Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».

2.2.2 Психоаналітична теорія Зигмунда Фройда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.

2.2.3 Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.

2.2.4 Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

2.2.5 Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.

2.2.6 Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.

2.2.7 Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.

2.3 Психологічна та соціологічна думка другої половини XX - початку XXI ст.

2.3.1 Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама. Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.

2.3.2 Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса. Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта Мертона. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності.

Розділ 3. Методи психології та соціології

3.1 Планування та забезпечення якості дослідження.

3.1.1 Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; Фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні; польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет

3.1.2 Програма дослідження структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.

3.1.3 Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.

3.1.4 Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктна), валідизація. Забезпечення надійності.

3.2 Методи збору інформації.

3.2.1 Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.

3.2.2 Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.

3.2.3 Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайнові, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).

3.2.4 Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.

3.2.5 Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.

3.2.6 Аналіз документів. Контент-аналіз.

3.3 Методи аналізу емпіричних даних.

3.3.1 Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).

3.3.2 Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.

3.3.3 Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.

3.3.4 Лінійна регресія (парна та багатовимірна).

Розділ 4. Прикладні аспекти психології та соціології

4.1. Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.

4.1.1 Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

4.1.2 Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

4.1.3 Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.

4.1.4 Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

4.2. Особистість у життєвому та професійному просторі.

4.2.1 Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.

4.2.2 Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна

установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).

4.2.3 Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньо-особистісний, міжособистісний, внутрішньо-груповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті(суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності.

4.2.4 Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилі керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.

4.2.5 Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллєва, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.

Розділ 5. Психологічні та соціологічні виміри суспільства

5.1 Група як структурний елемент суспільства.

5.1.1 Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).

5.1.2 Поняття великої соціальної групи. Класифікація великихсоціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціальнотериторіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні

5.1.3 Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи.

5.2 Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.

5.2.1 Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).

5.2.2 Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.

5.2.3 Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).

5.2.4 Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атаманчук Н.М. Вікова психологія: Конспект лекцій для студентів денної форми навчання, освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціальності 053 «Психологія». Укл. Н.М. Атаманчук. Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2022. 120 с.

2. Аршава І. Ф., Носенко Е. Л. Психологія особистості: підручник для студ. Закладів вищої освіти. Дніпро: ЛІРА, 2024. 500 с.

3. Бедан В.Б. Експериментальна психологія. Курс лекцій: для студентівпсихологів факультету психології, політології та соціології. Одеса: НУ «ОЮА», 2020. 102 с.

4. Вербець В.В. Соціологія : курс лекцій : навч. посібник / В.В. Вербець, О.А. Субот, Т.А. Христюк. Київ : Кондор, 2014. 549 с.

5. Видра О. Вікова і педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 112 с.

6. Вікова психологія : конспект лекцій / укл. П. І. Сахно, Н. М. Теслик. Суми: Сумський державний університет, 2024. 190 с.

7. Вікова психологія : навч. посібник : О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. Київ: Центр учбової літератури, 2021. с. 375.

8. Вікова психологія: хрестоматія. Упоряд.: Л. В. Долинська, Т. М. Лисянська, Л. М. Ширяєва. Київ : Каравела, 2022. 487 с.

9. Волошина В. В., Волинська Л. В., Ставицька С. О. Загальна психологія: Практикум: навч. посібник. 7-ме вид., Київ: Каравела, 2021. 280 с.

10. Вступ до спеціальності. Кол. авт.: С. Ю. Діхтяренко, К. В. Шаповалюк, О. Р. Поліщук. Умань : Візаві, 2022. 125 с.

11. Данилевич Л. А. Вікова та педагогічна психологія. Умань : Візаві, 2023. 158 с.

12. Данилевич Л. А. Соціальна психологія. Умань : Візаві, 2023. 152 с.

13. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2023. 424 с.

14. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 388 с.

15. Жуков С. М. Історія психології. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 230 с.

16. Загальна психологія: підручник / за заг. ред. С.Д. Максименка. 4-те вид., перероб. і доп. Том 1. Київ: Видавництво Людмила, 2025. 568 с.

17. Загальна психологія: практичні заняття. Кол. авт.: С. Ю. Діхтяренко, А. В. Шулдик, Г. О. Шулдик, Л. А. Данилевич. Умань : Візаві, 2022. 244 с.

18. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ: Університетська книга, 2023. 352 с.

19. Кацавець Р. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2021. 134 с.

20. Кацавець Р.С. Вікова психологія: навч. посіб. К. : Алерта, 2024. 142 с.

21. Кислова О. М., Кузіна І. І. Методи аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації. Харків : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. URL: http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16069.

22. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
23. Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / Т.М. Кузьменко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 319 с.
24. Кудла М. В., Коблик В. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Умань: Сочінський М. М., 2021. 185 с.
25. Кузьменко Т.М. Соціологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / Т.М. Кузьменко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ:бЦентр учбової літератури, 2018. 319 с.
26. Лукашевич М. П. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій. Київ : Каравела, 2022. 543 с.
27. Лукашевич М.П. Соціологія масової комунікації : підручник / М.П. Лукашевич, Ф.Ф. Шандор. Київ : Знання, 2015. 367 с.
28. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
29. Малхазов О. Р. Експериментальна психологія: практичний посібн. К.: Талком, 2020. 321 с.
30. Матвійчук Т. В. Теорії особистості в зарубіжній та українській психології. Львів: Видавець Марченко Т., 2021. 499 с.
31. Мітіна С.В. Психологія особистості: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Вид-во Ліра, 2020. 274 с.
32. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
33. Пашина Н. П. Технології управління масовою свідомістю: Навчальний посібник. Маріуполь: Вид-во Маріупольського державного університету, 2020. 64 с.
34. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2021. 217 с.
35. Психологія сім'ї: підручник. за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с.
36. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : Альма матер, 2024. 352 с.
37. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія: навч. посіб. К.: Академія, 2024. 384 с.
38. Сальнікова С. Вибірка у соціологічному дослідженні : підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 252 с.
39. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Склянська О. В. Соціальна психологія: навч. посібник (з основами соціально-психологічного тренінгу). Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 150 с.
40. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості: навчальний посібник. 2-ге вид., стереот. Київ: Каравела, 2021. 372 с.
41. Червінська Т.Г. Соціологія: навч.посіб. Київ: Міленіум, 2017. 300 с.
42. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства / пер. з польськ. Г. Теодорович. Львів : Колір ПРО, 2020. 748 с.

43. Яланська С. П. Загальна психологія: конспект лекцій : навч. посіб. 2-ге вид. виправл. і доп. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2023. 191 с.

Голова комісії з проведення вступних випробувань АПСВТ В.В. Тесленко

Додаток А

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Академія праці, соціальних відносин і туризму

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

для фахового іспиту
зі спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування»
галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення,
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Інструкція до виконання тестового завдання

Шановний вступнику! Вам необхідно уважно ознайомитися з тестовими завданнями, наведеними нижче, та обрати правильні відповіді, заносячи їх до бланку відповідей.

- ✓ На виконання всіх завдань тесту надається 120 хвилин.
- ✓ Кожне завдання містить чотири варіанти відповіді, з яких лише один є правильним.
- ✓ Виправлення у бланку відповідей не допускаються.
- ✓ Кожна правильна відповідь оцінюється в 3,5 бали.
- ✓ Максимальна кількість балів, яку можна отримати – 200 балів.

Бажаємо успіху!

Варіант №1

1. Що є предметом психології?
А) Фізіологічні процеси організму
Б) Психічні явища та закономірності їх розвитку і функціонування
В) Соціальна структура суспільства
Г) Економічна поведінка людини

2. Хто вважається засновником соціології як науки?
А) Еміль Дюркгайм
Б) Макс Вебер
В) Огюст Конт
Г) Герберт Спенсер

3. Яка функція психіки забезпечує регуляцію поведінки людини?
А) Пізнавальна
Б) Відображальна
В) Регулятивна
Г) Комунікативна

4. Згідно з теорією З. Фройда, яка структура особистості відповідає за моральні норми та цінності?
А) Воно (Id)
Б) Я (Ego)
В) Над-Я (Super Ego)
Г) Архетип

5. Соціалізація особистості – це:
А) Процес біологічного розвитку людини
Б) Процес засвоєння соціального досвіду та норм суспільства
В) Процес професійного становлення
Г) Процес отримання освіти

6. Який метод дослідження передбачає цілеспрямоване спостереження за поведінкою людей у природних умовах?
А) Контент-аналіз
Б) Соціометрія
В) Спостереження
Г) Експертне опитування

7. Соціальний статус, який людина отримує від народження, називається:
А) Досягнутим
Б) Формальним
В) Приписаним
Г) Латентним

8. Який стиль поведінки в конфлікті передбачає пошук рішення, що максимально задовольняє інтереси всіх сторін?
А) Уникнення
Б) Пристосування
В) Компроміс
Г) Співпраця

9. Що означає поняття «аномія» у теорії Е. Дюркгайма?
А) Соціальну мобільність
Б) Відсутність або руйнування соціальних норм
В) Конфлікт між поколіннями
Г) Залежну поведінку

10. Який із наведених методів належить до методів збору соціологічної інформації?
А) Регресійний аналіз
Б) Кореляційний аналіз
В) Анкетування
Г) Ранжування

11. Що є головною перевагою й одночасно ризиком фокус-групового інтерв'ю?
А) Вимірювання частоти відповідей
Б) Можливість уточнити формулювання
В) Збагачення відповідей через групову динаміку
Г) Забезпечення анонімності

12. Який механізм соціалізації передбачає пристосування до норм групи?
А) Ідентифікація
Б) Асоціація
В) Адаптація
Г) Мотивація

Додаток В

Таблиця переведення тестових балів фахового іспиту для вступу для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 у шкалу 100-200

Тестовий бал ЄФВВ	Бал за шкалою 100 - 200
35	100
36	101
37	102
38	103
39	104
40	105
41	106
42	107
43	108
44	109
45	110
46	111
47	112
48	113,5
49	115
50	116,5
51	118
52	119,5
53	121
54	122,5
55	124
56	125,5
57	127
58	128,5
59	130
60	131,5
61	133
62	134,5
63	136
64	137,5
65	139
66	140,5
67	142
68	143,5
69	145
70	146,5

Тестовий бал ЄФВВ	Бал за шкалою 100 - 200
71	148
72	149
73	150
74	151
75	152
76	153
77	154
78	155
79	156
80	157
81	158
82	159
83	160
84	161
85	162
86	163
87	164
88	165
89	166
90	167
91	168
92	169
93	170
94	171
95	172
96	173
97	174
98	175
99	176
100	177
101	178
102	179
103	180
104	181
105	182
106	183

Тестовий бал ЄФВВ	Бал за шкалою 100 - 200
107	183,5
108	184
109	184,5
110	185
111	185,5
112	186
113	186,5
114	187
115	187,5
116	188
117	188,5
118	189
119	189,5
120	190
121	190,5
122	191
123	191,5
124	192
125	192,5
126	193
127	193,5
128	194
129	194,5
130	195
131	195,5
132	196
133	196,5
134	197
135	197,5
136	198
137	198,5
138	199
139	199,5
140	200